

Sygn. akt II Ka 688/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Agnieszka Karłowicz
Protokolant:	st. sekr. sąd. Beata Defut-Kołodziejak

przy udziale Prokuratora Krzysztofa Ciepłińskiego

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2022 r.

sprawy **L. Ż.**

oskarżonego z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art 64 § 1 k.k.

na skutek apelacji, wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Garwolinie

z dnia 5 lipca 2022 r. sygn. akt II K 243/22

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze stwierdzając, że wydatki tego postępowania ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 688/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Garwolinie z dnia 5 lipca 2022 r., sygn. II K 243/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
----		-----	-----	-----	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
-----	-----	-----	-----	-----	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
-----	-----	-----

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu
-----	-----	-----

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	<p><u>Obraza przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego, tj.:</u></p> <p><u>- art. 7 kpk w zw. z art. 4 kpk,</u> poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego wyjaśnień oskarżonego w zakresie, w jakim zostały one uznane za niewiarygodne, a w szczególności w części nie dania wiary, nieuiszczania przez oskarżonego alimentów w pełnej wysokości z uwagi na pandemię COVID w trakcie której zmarł pracodawca oskarżonego, co spowodowało obniżenie jego zarobków, w sytuacji gdy wyjaśnienia oskarżonego były logiczne, konsekwentne i spójne, jak również wiedza i doświadczenie życiowe powinny prowadzić do uznania wyjaśnień oskarżonego za wiarygodne, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, co do sprawstwa oskarżonego.</p> <p><u>Błąd w ustaleniach faktycznych,</u> przyjęty za podstawę</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	<p>wyroku, polegający na błędnym przyjęciu, że oskarżony popełnił zarzucany mu czyn, w sytuacji gdy właściwa analiza i ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego powinna prowadzić do wniosku, że oskarżony swoim zachowaniem nie wypełnił znamiona „uchylania się” od wykonania obowiązku alimentacyjnego, tym samym nie dopuścił się przypisanego mu czynu, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego skazania.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Oskarżony próbował w obu tychże zarzutów przeforsować tezę, że z obiektywnych przyczyn w okresie objętym zarzutem nie łożył na utrzymanie swoich trzech małoletnich synów, przedstawiając w tym względzie subiektywne argumenty, aby inaczej ocenić dowody aniżeli dokonał tego Sąd a quo. Sąd Okręgowy nie widział przeszkód, aby do dwóch pierwszych zarzutów i przedstawionej na jego poparcie argumentacji odnieść się łącznie.</p> <p>W przekonaniu Sądu Okręgowego, pierwszoinstancyjna ocena dowodów spełniła wymogi art. 7 kpk i art. 4 kpk. Tok rozumowania Sądu Rejonowego przedstawiony w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, który doprowadził do poczynienia takich, a nie innych ustaleń faktycznych, był zgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz pozbawiony luk i niejasności. Sąd I instancji rozważał dowody „na korzyść” i „na niekorzyść” dla oskarżonego, zachowując obiektywizm i tłumacząc</p>		

zajęte stanowisko dość klarownie. W apelacji oskarżonego zabrakło przesłanek, do których Sąd Rejonowy nie odniósł się już w uzasadnieniu wydanego wyroku. Sąd I instancji swe przekonanie, że oskarżony jest sprawcą przypisanego mu w wydanym wyroku czynu z art. 209 § 1a kk i jest to czyn przez niego zawiniony, opierał na wieloaspektowej, bardzo wnikliwej ocenie wszystkich przeprowadzonych w toku procesu dowodów, istotnych z punktu widzenia przedmiotu procesu i jego specyfiki.

Pamiętać należało, że narażanie na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych jako kwalifikowany typ niealimentacji stanowi przestępstwo trwałe z zaniechania. W sprawie niniejszej akt oskarżenia dotyczył przedziału czasowego od 18 listopada 2020 r. do 22 października 2021 r. Na prawidłowość przyjętej w I instancji kwalifikacji zachowania oskarżonego wskazywało, m.in. opuszczenie rodziny przez oskarżonego i brak jego zainteresowania synami, wychowywanie i utrzymywanie dzieci wyłącznie przez matkę, zasądzenie od oskarżonego alimentów na rzecz małoletnich synów, płatnych do rąk ich matki, brak realizacji przez oskarżonego obowiązku alimentacji dzieci w okresie mu przypisanym, otrzymywanie przez matkę dzieci świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, w końcu - narażenie dzieci swoim zachowaniem na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Była żona oskarżonego jedynie kosztem dużego swojego wysiłku, rezygnując z własnych istotnych potrzeb oraz dzięki

pomocy rodziny, pożyczkom wśród znajomych, była w stanie zaspokoić ich potrzeby.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowanym pozostaje, iż fakt zaspokojenia podstawowych podstaw życiowych uprawnionego kosztem znacznego wysiłku osoby współzobowiązanej do alimentacji albo przez inne osoby, niezobowiązane, nie wyłącza ustawowego znamienia narażenia na niemożność zaspokojenia tych potrzeb” (uchwała SN z 9.06.1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976/7–8, poz. 86). Judykat ten nie stracił na aktualności pomimo nowelizacji art. 209 kk.

Sąd Odwoławczy podzielił uwagi Sądu Rejonowego, sprowadzające się do uznania, że akurat branża oskarżonego (wykonuje zawód mechanika samochodowego) nie była najbardziej poszkodowana lock-downem. Warsztaty samochodowe nie były zamknięte w czasie pandemii, na żadnym jej etapie. Śmierć pracodawcy oskarżonego nie mogła mieć decydującego znaczenia. Wszakże nie był to jedyny pracodawca w regionie. Jednocześnie z wyjaśnień oskarżonego wynika, że wykonuje on zajęcia dodatkowe wyjeżdżając poza granice kraju, a więc ma możliwość podjęcia również pracy dodatkowej celem realizacji w pełni obowiązku alimentacyjnego. Sąd Okręgowy dostrzegł także, iż jak wynika z aktu oskarżenia, Ł. Ż. ma na utrzymaniu także partnerkę i jej dzieci. W pierwszej kolejności obciążał go jednak obowiązek łóżenia na własne dzieci i zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych. Na dzieci partnerki łożą (albo powinni łożyć) ich ojcowie, a

ponadto wypłacane jest także świadczenie 500+.

Do wskazywanych przez oskarżonego siedmiu wpłat na poczet zaległych należności alimentacyjnych Sąd Rejonowy odniósł się dość szczegółowo przy ocenie wyjaśnień oskarżonego na k. 96, zaś Sąd Okręgowy uwagi te podziela. Łączna wysokość powstałych zaległości w okresie objętym aktem oskarżenia przekroczyła równowartość trzech świadczeń okresowych. Ustawodawca nowelizując art. 209 § 1 kk zrezygnował z nieprecyzyjnego znamienia uporczywości, stwarzającego problemy interpretacyjne, zastępując je kryterium obiektywnym. W aktualnym stanie prawnym dla bytu przestępstwa z art. 209 § 1 kk (a zatem i art. 209 § 1a kk, zawierającym do niego odnośnik) konieczne jest, aby łączna wysokość zaległości powstałych wskutek uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego stanowiła równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej trzy miesiące. Ten element stanu faktycznego był bezdyskusyjny.

Jak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2022 r., sygn. II KK 436/21, dokonywanie na poczet alimentów jakichkolwiek wpłat, niezależnie od ich regularności oraz wysokości, nie wyłącza spełnienia znamienia uporczywości w rozumieniu art. 209 § 1 kk (LEX nr 3439087).

Kierując się przedstawionymi wyżej racjami, stwierdzenia wymagało, że zaskarżony wyrok pozostaje prawidłowy w części dotyczącej winy oskarżonego Ł. Ż..		
Wniosek		
- o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu;	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Bezzasadność zarzutu warunkowała bezzasadność wniosku.		
Lp.	Zarzut	
2.	<u>Błąd w ustaleniach faktycznych</u> , przyjęty za podstawę wyroku, polegający na błędnym przyjęciu, że nie zachodzą okoliczności pozwalające na wymierzenie oskarżonemu kary ograniczenia wolności zgodnie z art. 58 § 1 kk i dla spełnienia celów kary konieczna jest jego resocjalizacja w warunkach zakładu karnego, co w konsekwencji skutkowało orzeczeniem wobec oskarżonego rażąco niewspółmiernie surowej kary 8 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji gdy uwzględnienie i nadanie właściwego znaczenia takim okolicznościom jak występowanie pandemii COVID, ograniczenie możliwości w prowadzeniu usług, śmierć pracodawcy oskarżonego, jak również dokonanie 7 wpłat na rzecz alimentów w okresie objętym aktem oskarżenia, powinno skutkować	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	wymierzeniem kary ograniczenia wolności, co byłoby wystraszające do osiągnięcia celów kary w zakresie prewencji szczególnej, jak i ogólnej oraz celu wychowawczego.
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
<p>W zarzucie tym skarżący kwestionował w istocie karę orzeczoną wobec niego w I instancji, postulując uznanie, że była ona nadmiernie surowa, nie uwzględniała okoliczności łagodzących w postępowaniu apelacyjnym Sąd Odwoławczy powinien ją złagodzić. Sąd Okręgowy rzeczywiście stwierdził surowość kary orzeczonej wobec oskarżonego w I instancji, aczkolwiek nie była to surowość „rażąca”, która dopiero uprawniałaby do ingerencji w to rozstrzygnięcie. Niewspółmierność rażąca to znaczna, zasadnicza, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. W art. 58 § 1 kk została wyrażona przez ustawodawcę zasada preferencji kar nieizolacyjnych we wszystkich tych wypadkach, w których Sąd ma możliwość wyboru rodzaju kary. W realiach tej konkretnej sprawy sięgnięcie przez Sąd do kary rodzajowo łagodniejszej niż przewidzianej w sankcji za przypisane oskarżonemu przestępstwo rzuciłoby zbyt łagodnym jego potraktowaniem i czyniłoby tak orzeczoną karę jako niespełniającą wszystkich dyrektyw kary z art. 53 § 1 kk, a w szczególności w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej. Jak wynika z Karty Karnej, nie jest to pierwszy wyrok skazujący oskarżonego za przestępstwo niealimentacji, lecz już</p>	

trzeci. Karę pozbawienia wolności z pierwszej z tychże spraw, tj. II K 985/18 Ł. Ż. odbył w systemie dozoru elektronicznego w 2019 roku. W drugiej sprawie II K 588/19 w końcu 2020 roku orzeczono wobec niego karę ograniczenia wolności. Data wydania wyroku w sprawie II K 588/19 Sądu Rejonowego w Garwolinie (18.11.2020 r.) odpowiada dacie początkowej czasookresu ze sprawy niniejszej, co jednoznacznie wskazuje na niepoprawność sprawcy. Pandemia Covid-19 nie rozpoczęła się w listopadzie 2020 r., lecz w marcu 2020 r., a oskarżony nie składał wniosku o obniżenie świadczeń alimentacyjnych z uwagi na niższe zarobki. Zdaniem Sądu Okręgowego, orzeczenie kary samoistnej grzywny byłoby nieracjonalne przy uwzględnieniu, że środki finansowe oskarżony powinien przeznaczać na realizację obowiązku alimentacyjnego. Bezzasadne było orzeczenie także po raz kolejny kary ograniczenia wolności, skoro także ów rodzaj kary nie zmienił nastawienia oskarżonego do obowiązku łożenia na utrzymanie synów, a mógł stwarzać dla niego kolejne pokrętne wytłumaczenie dlaczego nie łoży na swoje dzieci, bo wykonuje prace na cele społecznie użyteczne orzeczone za niealimentację, co w tej konkretnej sprawie byłoby błędnym kołem. W przekonaniu Sądu Okręgowego, jedynie kara pozbawienia wolności może dać efekt w kontekście celów prewencji indywidualnej. Każdy łagodniejszy rodzaj kary w skonkretyzowanej sytuacji oskarżonego, stanowiłby rażąco niewspółmierność, w kierunku nieuzasadnionej okolicznościami sprawy łagodności i pobłażliwości

<p>sprawcy popełniającemu ten sam czyn w warunkach recydywy. Ciężar gatunkowy art. 64 § 1 kk jako okoliczności obciążającej przy rozstrzygnięciu o karze nie pozwalał na złagodzenie wymiaru kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego.</p>	
<p>Wniosek</p>	
<p>- o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie kary ograniczenia wolności w wymiarze ustalonym przez Sąd;</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>	
<p>Bezzasadność zarzutu warunkowała bezzasadność wniosku.</p>	

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>-----</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>

Zaskarżony wyrok utrzymano w mocy w całości.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Bezzasadność wniesionej apelacji i brak okoliczności podlegających uwzględnieniu z urzędu.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
-----	-----
Zwięźle o powodach zmiany	
-----	-----

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.	-----	# art. 439 k.p.k.-----
Zwięźle o powodach uchylenia		
-----	-----	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
-----	-----	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.

Zwiąże o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
-----	-----	
4.1.	-----	# art. 454 § 1 k.p.k.-----
Zwiąże o powodach uchylenia		
-----	-----	
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
-----	-----	
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
-----	-----	-----
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II.	Na podstawie art. 634 kpk i art. 624 § 1 kpk, Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze stwierdzając, że wydatki tego postępowania ponosi Skarb Państwa.

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżony		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Cały wyrok		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana